

MICHALOVÁ

Obec vznikla v r. 1788 ako komorská osada na katastrálnom území mesta Brezno, v blízkosti železorných baní a najmä vysokej pece. Okrem ťažby železnej rudy sa v chotári obce v rokoch 1938-1950 ťažila aj mangánová ruda, ktorá sa elektrolyticky spracovávala v Banskej Bystrici. Na spracovanie železnej rudy nám poukazujú nálezy skládky sfarbenej trosky, ale aj názvy ulíc (Trosky, Hrable...).

Turistické zaujímavosti:

- **rímskokatolícky kostol** sv. Štefana z r. 1897 stojí na mieste vysokej pece „Maša“ (r. 1795)
- **zvonica**
- **pobyty - ubytovanie**, programy v prírode www.rogalko.szm.sk, +421 903 497839
- **Eurosalaš Brest**, Michalová, www.eurosalas.sk, +421 903 610126

Obecný úrad Michalová, Trosky 1, Michalová, www.michalova.sk, +421 48 61 99 157

MURÁNSKA LEHOTA

Prvá písomná zmienka o obci je z r. 1453. Obec vznikla na základe valaského práva na území Jelšavského panstva. Od 16. stor. sa stala súčasťou majetku pána Muránskeho hradu.

Turistické zaujímavosti:

- **rímskokatolícky kostol** vyzdobený ručne vyrezávanými sochami neznámych majstrov
- **turistická trasa Cesta Márie Sechy** (spája hrady Filakovo a Muráň)
- **romantická povesť** slovenského stredoveku o Muránskej venuši
- **2 rybníky** vhodné na rybolov

Obec Muránska Lehota, Muránska Lehota 83, Muráň, www.e-obce.sk, +421 58 48 82 031

Vydal: **VYDRA** - vidiecka rozvojová aktivita, Hlavná 56, Čierny Balog, www.vydrovskadolina.sk, www.vydra.sk, +421 48 619 09 44, tik@vydra.sk

Materiál bol vydaný z podpory grantového programu „Naštartujeme s Verejno-súkromným partnerstvom Muránska planina“ www.muranskaplanina.com

POHRONSKÁ POLHORA

obec vznikla okolo r. 1786 osídlením osadníkov prišlých z Hornej Oravy, ktorí sa venovali chovu oviec, drevorubačstvu a povozníctvu. Boli sem povolani, aby chránili obchodníkov, ktorí prechádzali cez sedlo Zbojská pred ich ohrozujúcimi prepadmi zbojníkov.

Turistické zaujímavosti:

- **klasicistický kostol** sv. Michala z r. 1808, **historická zvonica** z r. 1843
- **starý polhorský cintorín** z r. 1794 s viac ako 100 ks liatinovými krížmi, zapísaný v Ústrednom zozname kultúrnych pamiatok na Slovensku
- **expozícia života a tradícií obce** v budove obecného úradu
- **východisková obec turistických trás** na Fabovu Hofu, Klenovský Vepor, Muránsku Planinu
- **ozubnicová železničná trať** Pohronská Polhora - Tisovec
- **salaš Zbojská a zbojnícky dom**
- **turistický chodník** od železničnej stanice ku salašu Zbojská

Obecný úrad, Hlavná 62, Pohronská Polhora, www.ppolhora.sk, +421 48 61 99 211, +421 48 61 89368

Informačné centrum NP MP v sedle Zbojská, +421 915 983 229

TISOVEC

je staré mestečko v údolí rieky Rimavy, ktorého prvá písomná zmienka sa nachádza na listine uhorského kráľa Karola Roberta z r. 1334. Volá sa podľa stromu tis, ktorý sa tu v minulosti hojne vyskytoval. Štatút mesta získal na konci 15. storočia. V Tisovci bolo rozvinuté baníctvo (železná ruda, striebro, zlato, vápenc). V roku 1783 bola postavená vysoká pec, ktorá sa v 40-tych rokoch 19. stor. stala najväčším producentom surového železa v Uhorsku. Obyvateľstvo sa venovalo neskôr aj roľníctvu, pastierstvu a chovu dobytka.

Turistické zaujímavosti:

- **vrch Hradová** so zrúcaninami slovanského hradu z 15. stor.
- **Náučný chodník Hradová** s dĺžkou 3,1 km, 9 náučných tabúľ
- **Klasicistický evanjelický kostol** z r. 1832
- **neskoroklasicistický rímskokatolícky kostol** z r. 1845
- **klasicistický mestský dom** - radnica z r. 1796 s múzeom histórie Tisovca
- **Dom Štefana Marka Daxnera**, r. 1872
- **rodný dom** Vladimíra Clementisa
- **ozubnicová železničná trať** Tisovec - Pohronská Polhora

Mestský úrad Tisovec, Nám. Dr. V. Clementisa 1, Tisovec, www.tisovec.com, +421 47 54 93 236

Informačné stredisko, Jesenského 835, Tisovec, www.tisovec.com, +421 47 54 94 548

MURÁNSKA HUTA

Obec sa spomína v r. 1691. Na mieste dnešnej obce stála sklárska huta, patriaca muránskemu panstvu z r. okolo 1670.

Turistické zaujímavosti:

- **klasicistický rímskokatolícky kostol** sv. Anjela strážcu z r. 1831
- **neobarokový kaštieľ** Ferdinanda Coburga na Prednej Hore
- **poľovnícky zámoček** a expozícia F. Coburga, www.olup-prednahora.sk
- **Predná Hora - rekreačný areál** - wellnes, ubytovanie, stravovanie, hvezdáreň, športoviská www.prednahora.sk

Obec Muránska Huta, Muránska Huta 2, Muráň, www.e-obce.sk, +421 58 44 94 124

MURÁŇ

Východisková obec k trasám do NP Muránska Planina, nad ktorou sa vypína skalnaté bralo Cigánka so zrúcaninami Muránskeho hradu. Obec vznikla v r. 1321 pri panskom majeri na križovatke starodávnych obchodných ciest spájajúcich sever a juh Slovenska. Muráň ako súčasť Muránskeho panstva sa rozvíjal v súvislosti s rozvojom železiarstva už v 15. storočí, neskôr ľudia pracovali v lese, spracovávali drevo, chovali dobytok. Okolo r. 1823 sa v manufaktúrnej dielni vyrábala známa „muránska“ kamenina a keramika.

Turistické zaujímavosti:

- Muráň je súčasť **Gotickej cesty** Spiš a Gemer - Malohont
- Miestnou delikatesou sú plnené **muránske buchty**
- **Muránsky hrad** z r. 1271 - najvyššie položený hrad v strednej Európe (938 m.n.m.)
- klasicistický Koháriovsko - Coburgovský **kaštieľ** z r. 1800
- **rímskokatolícky neogotický kostol** z r. 1893

Obecný úrad, Muráň 329, www.muran.sk, +421 58 48 81 029

Informačné centrum, Muráň 355, www.soprs.sk, +421 58 44 94 268

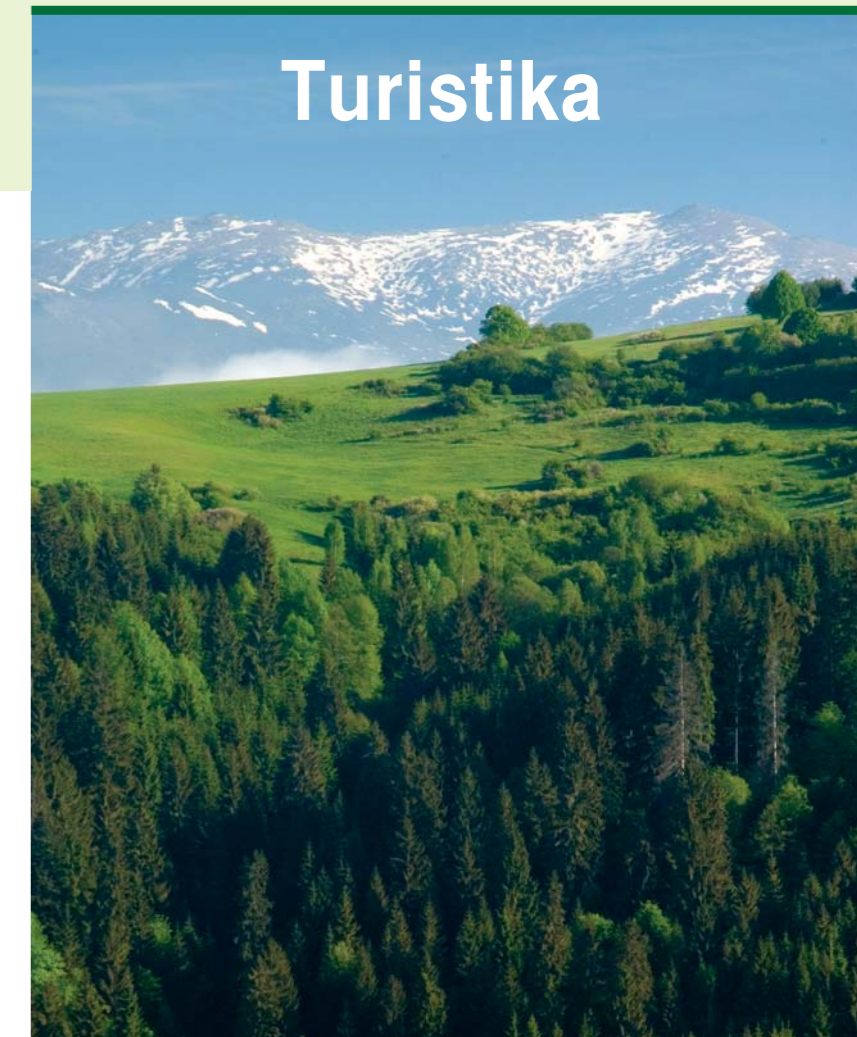

Verejno - súkromné partnerstvo

Muránska Planina a Čierny Hron

Turistika

Národný park Muránska Planina

jedno z najzachovalejších území Slovenska nachádzajúce sa pri obci Muráň. Územie tvorí vápencovo - dolomitická planina s početnými krasovými útvarmi. Rozloha národného parku je 203 km², ochranné pásmo má 217 km². Najvyšší vrch je Fabova Hoľa 1439 m.n.m. V území je zaevidovaných cca 150 neprístupných jaskýň, 50 ponorov a vyvieraciek, krasových jám, tiesňav a skalných veží. Je dominantou Mikroregiónu Muránska Planina.

- územie zapísané do zoznamu NATURA 2000
- zaujímavé ciele návštevy turistov - **ruiny Muránskeho hradu** z 13. storočia
- **Veľká lúka** s voľne sa pasúcimi koňmi vyšľachteného Norika muránskeho
- náučné chodníky: **NCH k Muránskemu hradu, NCH Stožky, NCH Hradová**
- náučné lokality: **NL Piecky, NL Studňa, NL Poludnica - Beňová**
- 300 km chodníkov pre peších turistov, možnosti cykloturistiky, jazdenie na koni, skalolezenie, bežecké aj jazdové lyžovanie
- podujatia pre verejnosť organizované počas celého roka

1 Správa NP Muránska Planina, J. Kráľa 12, Revúca, www.soprsk, +421 58 44 22 061

2 Informačné centrum, Muráň 355, www.soprsk, +421 58 44 94 268

3 Informačné centrum NP MP, sedlo Zbojská, +421 915 983 229

Vydrovská dolina - Čierny Balog

atraktívny cieľ vidieckeho cestovného ruchu v Čiernom Balogu. Areál a príroda Vydrovskej doliny sú turistom dostupné autom, pešo po 2 km **Náučnom chodníku históriou a tradíciami obce**, alebo vlakom historickej, úzkorozchodnej **Čiernohronskej železnice**, aby si mohli prezrieť **Lesnícky skanzen** - 3,3 km dlhý náučný chodník. V okolí sa nachádza **NPR Dobročský prales**. Pre priaznivcov zimných športov je k dispozícii lyžiarske stredisko Čierny Balog.

- ubytovacie zariadenia, reštaurácie, doplnkové programy pre firemné akcie, školské výlety (zábavné hry, ryžovanie zlata, kone, cigánska a ľudová hudba, iné)
- od mája do septembra sa vo Vydrovskej doline konajú zábavné podujatia pre verejnosť (Deň stromu, Deň detí, letné sobotňajšie akcie)
- prírodný amfiteáter, detské ihrisko, občerstvenie, slovenské suveníry

Vydrovská dolina je miestom oddychu, poučenia a zábavy - ideálne miesto pre dovolenku, víkendový pobyt, detské tábory.

1 Informačná kancelária VYDRA, Hlavná 56, Čierny Balog, www.vydrovskadolina.sk, www.vydra.sk, +421 48 61 90 944

Ozubnicová železnica

V rokoch 1893 - 1896 bola medzi Pohronskou Polhorou a Tisovcom vybudovaná unikátna ozubnicová železničná trať. Postavili ju pre potreby železniarní v Tisovci, odkiaľ sa vozilo surové železo do železiarne Hronec na Horehroní. Technickým riešením strmého úseku v okolí sedla Zbojská bolo vystavenie ozubnice, ktorá dosahuje stúpanie 50 promile.

Súčasťou technického diela trate sú aj dva impozantné viadukty - Čertov viadukt a viadukt Pod Dielom.

Do Tisovca vchádza trať 770 m dlhým tunelom z r. 1949. Trať tohto typu je jediná zachovalá v strednej Európe.

1 OZ Zubačka, Nám. Dr. V. Clementisa 1, Tisovec, www.tisovec.com, +421 47 54 93 236, +421 905 287 583

ČIERNY BALOG

Obec vznikla v údolí Čierneho Hrona, ktoré bolo od 15. stor. obývané valašskými pastiermi. Od 16. stor. bola história regiónu úzko spätá s lesmi, bohatými na drevo, využívané v baniach a železiarskych hutách v okolí, kedy sem Habsburský cisár Ferdinand I. pozval drevorubačov z Álp, odborníkov na ťažbu dreva a stavbu vodných diel na jeho splavovanie. Tí tu zakladali prvé osady - Handle.

Turistické zaujímavosti:

- **Lesnícky skanzen** - 3,3 km náučný chodník, 70 zastávok o význame lesa a práci lesníkov, www.lesy.sk
- **Čiernohronska železnica** - úzkorozchodná železnica z r. 1909, kedysi vozila drevo dnes turistov, +421 48 61 91 500
- **NCH históriou a tradíciami Čierneho Balogu** - 2 km dlhý chodník so 14 zastávkami z centra obce do Vydrovskej doliny
- **NPR Dobročský prales** - územie pôvodného lesa, vstup zakázaný, sprievodca po hranici pralesa
- **Vydrovské letné tábory** - leto plné zábavy v stanoch vo Vydrovskej doline

- **Rímskokatolícky kostol** Nanebovzatia p. Márie z r. 1804 v centre obce
- **Rímskokatolícky kostol** Premenenia Krista pána z r. 1936 v osade Dobroč
- **6 kaplniek a 7 krížov** v 8 osadách obce
- značené turistické trasy na Klenovský Vepor

1 Obec Č. Balog, Závodie 2, www.ciernybalog.sk, +421 48 63 04 310

2 Informačná kancelária VYDRA, Hlavná 56, Čierny Balog, www.vydrovskadolina.sk, +421 48 61 90 944

HRONEC

Obec Hronec sa rozprestiera v úzkom údolí sútoku rieky Čierny Hron a Osrblianky. Prvýkrát sa písomne spomína v roku 1357. Hronec ma silnú technickú a hutnícku tradíciu. Pred miestnymi zlievarňami je vystavený tu vyrobený prvý liatinový most v Uhorsku z roku 1810. Z Hronca sa riadila aj doprava na celej sieti pôvodnej lesnej železnice.

Turistické zaujímavosti:

- prvý **liatinový most** v Uhorsku z r. 1810
- **klasicistický kostol** sv. Klementa z r. 1826
- **obecná zvonica** s unikátnym cyrilometodským zvonom z r. 1850
- **múzeum liatinových krížov** v objekte obcej zvonice, +421 48 6176138
- **sakrálne pamiatky** - 9 kaplniek, krížová cesta v lokalite Bašta pod Kalváriou
- **NCH Čierny Balog - Hronec** - 11 km náučný chodník so sprievodným letákom
- **pamiatniky** a pomník venovaný pamiatke SNP z r. 1955
- **lyžiarske stredisko**, športový areál a lukostrelecký areál
- ľudová architektúra

1 Obecný úrad Hronec, Zlievarenská 516, Hronec, +421 48 67 10 444, www.e-obce.sk

VALASKÁ

Obec sa spomína od roku 1528. Vznikla na Lupčianskom hradnom panstve. V 15. storočí ju osídlili valasi. V 18.-20. storočí pracovali prevažne v okolitých pilách a železiarňach. V roku 1926 premiestnili z Podbrezovej na Piesok výrobu tu pozváraných plynových rúr. Robotníci dochádzali z okolitých obcí a bývalých bankských, hutníckych a uhliarskych osád.

Turistické zaujímavosti:

- **rímskokatolícky kostol sv. Martina biskupa** z 15. storočia, prestavaný v r. 1615 (renesancia)
- **Kaplnka sv. Jána Krstiteľa** - nesko-ro-klasicistická kaplnka z r. 1846
- **Kaplnka Kalvárie** z 19. storočia
- pôvodné gotické sakrálne objekty

1 Obec Valaská, Nám. 1. mája 460/8, Valaská, www.valaska.sk, +421 48 671 15 01

OSRBLIE

Začiatky histórie obce siahajú do 2. polovice 15. storočia a sú späté s ťažbou železnej rudy. Výroba železa sa udržala až do 19. storočia. Pracovala tu drôtovňa a valcovňa na plechy a profilové železo. Pamiatkou na významnú železiarsku históriu obce sú zvyšky vysokej pece vykurovanej drevným uhlím z roku 1795 v lokalite Tri Vody. V súčasnosti obec reprezentuje populárny biatlonový šport.

Turistické zaujímavosti:

- **vysoká pec** na Troch vodách z r. 1795
- **rímskokatolícky kostol** Navštívenia Panny Márie z r. 1935 s unikátnou zvonnicou
- **kríž** po veternej kalamite z r. 1996 na vrchu Štopková skala
- **Biatlonový areál** - Klub Biatlonu Osrbliu, www.biatlon-osrbliu.sk, +421 48 61 79112

1 Obec Osrbliu, www.osrbliu.sk, +421 48 61 79 129

SIHLA

Prvé zmienky o vzniku obce sú z prvej polovice 18. storočia. Komorská osada vyrástla okolo erárnej sklárne založenej r. 1744. Stabilizujúcim prvkom osídlenia bol výskyt čistého kremeňa „žabica“ na výrobu skla a drevo z pralesov ako zdroj materiálu a energie, ktoré sa spracovávalo v pile z polovice 19. stor. Skláreň vyrábala len tzv. zelené duté sklo hlavne na laboratórne účely. Dopravu dreva, ako súčasť chodu sklárne zabezpečovali furmani na voloch. Nájomcovia v r. 1864 a r. 1890 sklársku hutu zdokonalili a prešli na výrobu tabuľového skla. Počas 1. svetovej vojny bola výroba skla zrušená. Chov volov a furmanstvo sa zachovalo dodnes. V súčasnosti má obec okolo 200 obyvateľov.

Turistické zaujímavosti:

- **Slovenský Hucul Klub** - jazda na koňoch-huculoch, tábory, www.hucul.sk, +421 903 404232
- **Meandre Kamenitého potoka** - prírodný úkaz erózie pôdy pod vplyvom vodného toku
- **Bistro IN**, +421 903 829245

1 Obecný úrad Sihla, www.obcesihla.sk, +421 48 61 80 070

DRÁBSKO

Drevorubačskú obec Drábsko založil gróf Forgach v r. 1810. Prví osadníci - drevorubači pochádzali z Oravy a Kysúc. Stromy zo starých listnatých lesov sa spracovávali na drevené uhlie pre sklárne. V Drábsku bola založená píla na spracovanie ihličnatého dreva. Po vyrúbaní lesov bola pôda odpredaná usadlíkom, ktorí ju obrábali ako roľníci a využívali na pasienky pre dobytok. V chotári sa fažil kremeň na výrobu skla pre sklárne v Sihle. Obec patrí do detvianskej etnografickej oblasti - charakteristický lazničský typ osídlenia, ľudový odev. Je to jedna z najčistejších, najvyššie položených (960 m.n.m.) a najmenších obcí na Slovensku (cca 260 obyv.).

Turistické zaujímavosti:

- **Marekov dvor** - rodinné gazdovstvo, jazdy na koni, ochutnávky syrov, +421 903 929667, www.marekovdvor.sk
- časť obce Sedmák - turistický chodník ku NPR Dobročský prales
- **časť Kysuca** - lazovitá ekologicky čistá osada - objekty v zozname kultúrnych pamiatok SR
- **kaplnka svätej Anny** v časti Kysuca
- ľudová architektúra

1 Obecný úrad Drábsko, Drábsko 10, www.e-obce.sk, +421 48 61 80 083

